

Apgaismojums

Publicēts: 09.11.2020.

Energomarķējums

- Regulas

Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 874/2012, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/30/ES attiecībā uz elektrisko lampu un gaismekļu energomarķējumu

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1590491041002&uri=CE...>

2021. gada 1. martā Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/2015, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1369 papildina attiecībā uz gaismas avotu energomarķējumu un atceļ Komisijas Deleģēto regulu (ES) Nr. 874/2012

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32019R2015>

- Iekārtas, uz kurām attiecas prasības

Regulā Nr. 874/2012 ir noteiktas prasības šādu elektrisko lampu marķēšanai un papildu informācijas par ražojumu sniegšanai:

- kvēldiega lampas;
- luminiscences lampas;
- augstas intensitātes gāzizlādes lampas;
- LED lampas un LED moduļi.

Šajā regulā ir arī noteiktas prasības tādu gaismekļu marķējumam, kuros šādas lampas paredzēts izmantot un kurus tirgo galalietotājiem, tostarp, ja tie ir integrēti citos ražojumos, kam, lai tie lietošanas laikā pildītu savu primāro funkciju, nav jānodrošina enerģijas padeve (piemēram, mēbeles).

Šī regula neattiecas uz šādiem ražojumiem:

- lampas un LED moduļi ar gaismas plūsmu, kas mazāka par 30 lūmeniem;
- lampas un LED moduļi, ko tirgo izmantošanai ar baterijām;
- lampas un LED moduļi, ko tirgo lietojumiem, kur to primārā funkcija nav apgaismojuma nodrošināšana, proti:
 - a) gaismas izstarpošana, lai veicinātu ķīmiskus vai bioloģiskus procesus (piemēram, polimerizācija, fotodinamiskā terapija, dārzkopība, lolojumdzīvnieku aprūpe, pretinsektu ražojumi);
 - b) attēlveršana un attēlu projicēšana (piemēram, fotoaparātu zibspuldzes, fotokopēšanas iekārtas, videoprojektori);

- c) sildīšana (piemēram, infrasarkanā starojuma lampas);
- d) signalizēšana (piemēram, lidlauku lampas).

Ja šādas lampas un LED moduļus tirgo apgaismes vajadzībām, tad tām šo regulu piemēro;

lampas un LED moduļi, ko tirgo kā daļu no gaismekļa un kurus galalietotājam nav paredzēts no gaismekļa izņemt, izņemot, ja galalietotājam tos piedāvā pārdošanā, nomā vai izpirkumnomā vai izstāda atsevišķi, piemēram, kā rezerves daļas;

lampas un LED moduļi, ko tirdzniecībā piedāvā kā tāda ražojuma daļu, kura galvenais uzdevums nav nodrošināt apgaismojumu. Tomēr, ja tos piedāvā pārdošanā, nomā vai izpirkumnomā vai izstāda atsevišķi, piemēram, kā rezerves daļas, uz tiem attiecas šī regula;

lampas un LED moduļi, kas neatbilst prasībām, kuras stājas spēkā 2013. un 2014. gadā saskaņā ar noteikumiem, ar ko īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/125/EK (4);

gaismekļi, kas paredzēti ekspluatācijai tikai ar a) līdz c) apakšpunktā uzskaitītajām lampām un LED moduļiem.

Regulā Nr. 2019/2015 ir noteiktas prasības, kas attiecas uz gaismas avotu – ar iebūvētu vadības bloku vai bez tā – marķējumu un papildu ražojuma informācijas sniegšanu par šādiem gaismas avotiem. Prasības piemēro arī gaismas avotiem, kurus laiž tirgū saturošā ražojumā.

“Saturošais ražojums” ir ražojums, kas satur vienu vai vairākus gaismas avotus un/vai atsevišķus vadības blokus. Saturošo ražojumu piemēri ir gaismekļi, kurus var izjaukt, lai varētu veikt tajos esošā(-o) gaismas avota(-u) atsevišķu verifikāciju, mājāsaimniecības iekārtas, kas satur gaismas avotu(-us), mēbeles (plaukti, spoguļi, vitrīnas), kas satur gaismas avotu(-us). Ja saturošo ražojumu nevar izjaukt, lai veiktu gaismas avota un atsevišķā vadības bloka verifikāciju, par gaismas avotu uzskata visu saturošo ražojumu.

Izņēmumi, uz kuriem šī regula neattiecas, ir aprakstīti IV pielikumā.

Vairāk informācijas skatīt regulā.

- Galvenās ietvertās prasības

Spēkā esošā Regula Nr. 874/2012 nosaka, ka apgaismes produktiem ir izstrādāts energomarķējums ar energoefektivitātes klasēm no A++ līdz E. Gaismekļiem ir jānorāda, kādas lampas ir paredzēts lietot (sākot ar 2019. gada 25. decembri, gaismekļu marķējumi vairs netiek prasīti). Regula nosaka arī marķējuma noformējumu un izvietojumu, datu lapā un tehniskajā dokumentācijā sniedzamo informāciju, kā arī aprēķinu un verifikācijas prasības.

Regulā Nr. 2019/2015 ir noteiktas prasības, ka energoefektivitātes klases gaismas avotiem būs skalā no A līdz G. Regula arī nosaka marķējuma noformējuma un izvietojuma prasības, ražojuma informācijas lapas saturu un citu sniedzamo informāciju. Vairāk informācijas skatīt regulā.

Ekodizaina prasības

- Regulas

Komisijas Regula (EK) Nr. 244/2009 par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/32/EK īstenošanu attiecībā uz mājsaimniecībā izmantojamām klievētas gaismas lampām

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32009R0244>

Komisijas Regula (EK) Nr. 859/2009, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 244/2009 attiecībā uz ekodizaina prasībām mājsaimniecībā izmantojamo klievētas gaismas lampu radītajam ultravioletajam starojumam

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32009R0859>

Regulu konsolidētā versija:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:02009R0244-201...>

Komisijas Regula (EK) Nr. 245/2009 par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/32/EK īstenošanu attiecībā uz ekodizaina prasībām par luminiscences lampām bez iebūvētas droseles, augstas intensitātes gāzizlādes lampām, kā arī šādu lampu ekspluatācijai izmantojamām droselēm un apgaismes iekārtām un par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/55/EK atcelšanu

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32009R0245>

Komisijas Regula (ES) Nr. 347/2010, ar ko groza Komisijas Regulu (EK) Nr. 245/2009 attiecībā uz ekodizaina prasībām luminiscences lampām bez iebūvētas droseles, augstas intensitātes gāzizlādes lampām un šādu lampu ekspluatācijai izmantojamām droselēm un apgaismes iekārtām

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32010R0347>

Regulu konsolidētā versija:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:02009R0245-201...>

Komisijas Regula (ES) Nr. 1194/2012, ar kuru īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/125/EK attiecībā uz virzītas gaismas lampu, gaismas diožu lampu un saistītu ierīču ekodizaina prasībām

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32012R1194>

To un iepriekš minētās groza saskaņā ar:

Komisijas Regula (ES) 2015/1428, ar ko groza Komisijas Regulu (EK) Nr. 244/2009 attiecībā uz mājsaimniecībā izmantojamu klievētas gaismas lampu ekodizaina prasībām un groza Komisijas Regulu (EK) Nr. 245/2009 attiecībā uz ekodizaina prasībām luminiscences lampām bez iebūvētas droseles, augstas intensitātes gāzizlādes lampām, kā arī šādu lampu ekspluatācijai izmantojamām droselēm un apgaismes iekārtām un par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/55/EK atcelšanu, un groza Komisijas Regulu (ES) Nr. 1194/2012 attiecībā uz virzītas gaismas lampu, gaismas diožu lampu un saistītu ierīču ekodizaina prasībām

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32015R1428>

Regulas 1194/2012 konsolidētā versija:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:02012R1194-201...>

No 2021. gada 1. marta Regulas (EK) Nr. 244/2009, (EK) Nr. 245/2009 un (ES) Nr. 1194/2012 tiks aizstātas ar Komisijas Regulu (ES) 2019/2020, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/125/EK nosaka ekodizaina prasības gaismas avotiem un atsevišķiem vadības blokiem

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32019R2020>

- *iekārtas, uz kurām attiecas prasības*

Regula Nr. 244/2009 ar tās grozījumiem nosaka ekodizaina prasības mājsaimniecībā izmantojamo klievētas gaismas lampu laišanai tirgū, tostarp arī pārdodot izmantošanai citiem lietojumiem vai iebūvētas citos ražojumos. Tajā ir noteiktas arī

prasības produkta informācijai attiecībā uz īpašiem lietojumiem paredzētām lampām.

Šajā regulā noteiktās prasības neattiecas uz šādām mājsaimniecībām un īpašiem lietojumiem paredzētām lampām:

lampām, kurām ir šādas hromatiskuma koordinātas x un y:

- $x < 0,200$ vai $x > 0,600$
- $y < -2,3172 x^2 + 2,3653 x - 0,2800$ vai
- $y > -2,3172 x^2 + 2,3653 x - 0,1000$;

virzienvērstas gaismas lampām;

lampām, kuru gaismas plūsma ir mazāka par 60 lm vai lielāka par 12 000 lm;

lampām, kurām

- 6 % vai vairāk no kopējā starojuma 250–780 nm diapazonā ir ar viļņa garumu 250–400 nm,
- starojuma maksimums ir diapazonā 315–400 nm (UVA) vai 280–315 nm (UVB);

luminiscences lampām bez iebūvētas droseles;

augstas intensitātes gāzizlādes lampām;

1. līdz 5. posmā, kas noteikti šīs regulas 3. pantā, kvēlspuldzēm ar E14/E27/B22/B15 cokoliem, 60 V vai mazākam spriegumam, un bez iebūvēta pārveidotāja.

Regula Nr. 245/2009 un tās grozījumi attiecas uz luminiscences lampām bez iebūvētas droseles, augstas intensitātes gāzizlādes lampām, kā arī šādu lampu ekspluatācijai izmantojamām droselēm un apgaismes iekārtām, kuras noteiktas 2. pantā, arī gadījumos, kad tās ir citu tādu enerģiju patērējošu ražojumu sastāvā.

Šajā regulā noteikti arī indikatīvi kritēriji ražojumiem, kas paredzēti izmantošanai biroju telpu un ielu apgaismošanai.

Šajā regulā noteiktās prasības neattiecas uz Regulas I pielikumā minētajiem produktiem.

Regulā Nr. 1194/2012 ir noteiktas ekodizaina prasības šādu elektriskā apgaismojuma ražojumu laišanai tirgū:

virzītas gaismas lampām;

gaismas diožu (LED) lampām;

iekārtām, kas paredzētas uzstādīšanai starp tīklu un lampām, tostarp lampu vadības blokiem, vadības ierīcēm un gaismekļiem (izņemot luminiscences un augstas intensitātes gāzizlādes lampu balastus un gaismekļus);

tostarp, ja minētie ražojumi ir integrēti citos ražojumos.

Regulā noteiktas arī prasības informācijai par ražojumu attiecībā uz īpaša lietojuma ražojumiem.

Uz LED moduļiem neattiecinā šīs regulas prasības, ja tos tirgo tādu gaismekļu sastāvā, kuru gadā tirgū laistais vienību skaits ir mazāks par 200.

2021. gada 1. martā stāsies spēkā Regula Nr. 2019/2020, kurā noteiktas ekodizaina prasības turpmāk minēto ražojumu laišanai tirgū:

gaismas avoti;

atsevišķi vadības bloki.

Prasības piemēro arī gaismas avotiem un atsevišķiem vadības blokiem, kurus laiž tirgū saturošā ražojumā.

Šo regulu nepiemēro gaismas avotiem un atsevišķiem vadības blokiem, kas minēti III pielikuma 1. un 2. punktā.

Gaismas avotiem un atsevišķajiem vadības blokiem, kas minēti III pielikuma 3. punktā, jāatbilst tikai II pielikuma 3. punkta

e) apakšpunkta prasībām. Vairāk informācijas skatīt regulā.

- Galvenās ietvertās prasības

Ekodizaina prasības apgaismojuma jomā kopumā ietver dažādu gaismekļu efektivitātes, funkcionalitātes un par tiem sniedzamās informācijas prasības, atkarībā no to paredzētā lietošanas veida. Uz atsevišķām preču grupām var attiekties produktā pieļaujamo vielu daudzuma prasības, piemēram, luminiscences spuldzēm ir ierobežots pieļaujamais dzīvsudraba saturs. Katra gaismekļu veida konkrētās prasības skatīt atbilstošajās regulās.

Pieejamie saskaņotie standarti un vadlīnijas:

Saskaņotie standarti nav izstrādāti, tomēr ir publicētas Komisijas Regulas (EK) Nr. 244/2009, kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 859/2009, Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr. 874/2012 un Komisijas Regulas (ES) Nr. 1194/2012 īstenošanai izstrādātas mērīšanas un aprēķināšanas pagaidu metodes:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52014XC0124\(04\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52014XC0124(04))

Ir izstrādātas vadlīnijas (angļu valodā), lai atvieglotu prasību izpildi. Skatīt šeit:

<https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Implementation%20...>

<https://www.ptac.gov.lv/lv/apgaismojums>